

Antik Çağ'da Kürdler

- 23.02.2019

Kürtler, Ortadoğu'nun en eski halklarından olup Toros dağlarından Zagros dağlarına kadar uzanan coğrafyada yaşayan ve Hint-avrupa dil grubuna ait bir dil konuşan halktır. Yaşadıkları coğrafyanın adı tarihsel olarak Kürdistan'dır, başka bir tanımla ise kuzey Mezopotamya da denilebilir. Tarihi kaynaklar Kürtlerin tarihini 5000 yıl geriye götürmektedir.

Hazırlayan – N.A. Rojki

Etimoloji

“Kürt” isminin kaynağı tarihsel olarak çok eskilere dayanmaktadır. Bazı araştırmacılara göre Kürt teriminin temelinde KUR kelimesi yatmakta olup Sümer kökenlidir. Sümerce'de KUR, dağ demektir. Tİ eki aidiyeti ifade eder. Böylelikle KURTİ kelimesi dağın halkı anlamına gelmektedir. Bu ismin geçmişi M.Ö. 3000'lere kadar dayanmaktadır. Kürdistan coğrafyası bilindiği gibi dağlık bir bölgedir. O çağlarda insanlara coğrafyalarıyla veya yaşam tarzlarıyla bağlantılı adlar verilirdi. Kürtlerinde işte bu dağlık coğrafyada binlerce yıldır yaşamasından dolayı bu adı almış oldukları ileri sürülmektedir. Sümercedeki KURTİ adı, Greklerde 2200 yıl önce Kurdiene (Kürt memleketi) diye geçmiştir.

The Name Kurd And Its Philological Connections adlı yazısında Driver, listesini yazıtlardan çıkardığı Kurti, Karda, Karduk, Gord, Kord, Cardakes, Cyrtii, vd gibi sonekleri farklı dillere göre değişse de hepsi ortak bir krd/krt ögesi içeren tüm bu adların aynı kökten geldikleri ve etnik olarak ilişkili oldukları sonucuna varmıştır.

Sümerler (Sumerians) – Karda, Kurti ve Guti,
Babiller (Babylonians) – Garda ve Karda,
Asuriler (.yrians) – Qurti ve Guti,
Grekler (Greks) – Kardukh ve Gordukh,
Ermeniler (Armenians) – Kortukh ve Gortai-kh,
Persler (Persians) – Gurd veya Kurd,
Süryaniler – (Syrians) Kardu ve Kurdaye,
İbraniler ve Keldaniler (Hebrews and Chaldeans)- Kurdaye,
Aramaik ve Nesturiler (Armaic and Nestorians)- Kadu,
Erken islamik dönemlerin Arap yazarları (Arabs) – Kurd (çoğul Akrad),
Avrupalılar ise M.S. 7. yüzyıldan itibaren (Europeans) – Kurd demişlerdir.

MEDLER;

Medler günümüzdeki İran'ın Kuzeybatı ve günümüzdeki Azerbaycan'ın Güney ve Güneydoğu kesimlerinde yaşamış halk. Yunanlar bu halkın yaşadığı bölgeye Medya adını vermişler. Medler ilk kez Asur kralı III. Salmaneser'in dönemindeki yazılarda "Mada" adı ile kaydedilmişler.

"837-1849 Kürtler, Fırat ve Dicle bölgesinin tamamına hakimdi. Kurdistan Prenslikle yönetiliyordu. En büyük Prenslik Bitlis idi. **Medler**, Kürtlerin atalarıdır." Kürdolog Doğu Bilimci Vladimir Minorski Medet (Med) Kürt İmparatorluğu 13. yüzyılda yaşayan Ermeni tarihçi Heyton (Hethum) şöyle der: "Sonunda Araplar Mısır'ın yönetimini kaybettiler; ve **Medler**; "Ki onlara Kürtler deniliyordu." Mısır'a egemen oldular."

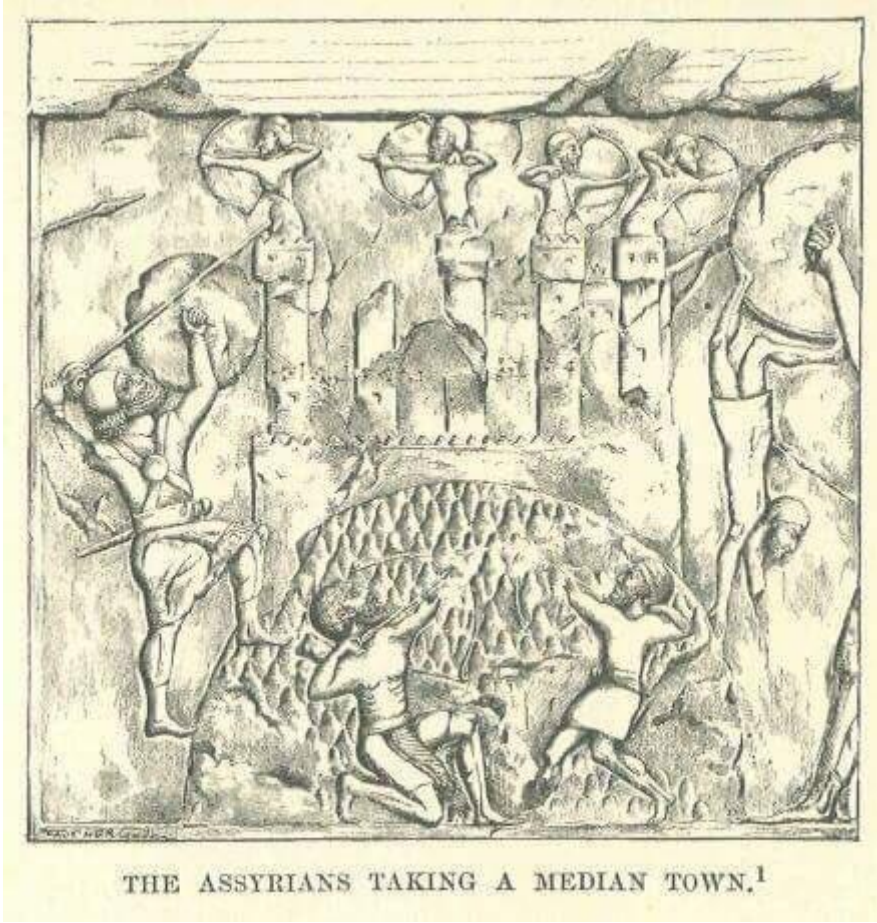
Orjinal: "Postea vero Sarraceni amiserunt dominium Egipti et Medi, qui Cordins vulgariter dicembantur; regni Egipti dominium occupaverunt."

"**Medler** Zagros dağının batı kısmında yaşayıp genişledi. Bu bölge modern Kurdistan ve Luristan'dır." Israel Smith Clare (1847-1924) – Ancient History

"**Medler**, Ksenofon'un bahsettiği Kardukların (Kürtlerin) atasıdır. Karduklar modern Kürtlerdir..." M. Chahin

"**Maglar 'Moğlar'**" dedi: Ey kral! Biz de senin hükümlüğünün kalmasıyla çok ilgileniyoruz; çünkü aksi durumda krallığın senin ulusundan, Persli olan bu çocuğa (I.Cyrus) geçecektir." Herodot, M.Ö 485 Antik Yunan, Tarihçi "Bu durumda biz Medler, köleleştirileceğiz ve biz ayrı kandan olduğumuz için de, Persler tarafından hiç hesaba katılmayacağız..." Herodot,

Medlerin “Pers” kökenli olmadıklarını Medlerin anlatımıyla belirtmiştir...

M.Ö. 700ler, Asurlular Medlerin (Kürdlerin) ülkesinde bir şehri ele geçiriyor....

Asurlular; Süryaniler **Medler;** Kürtler

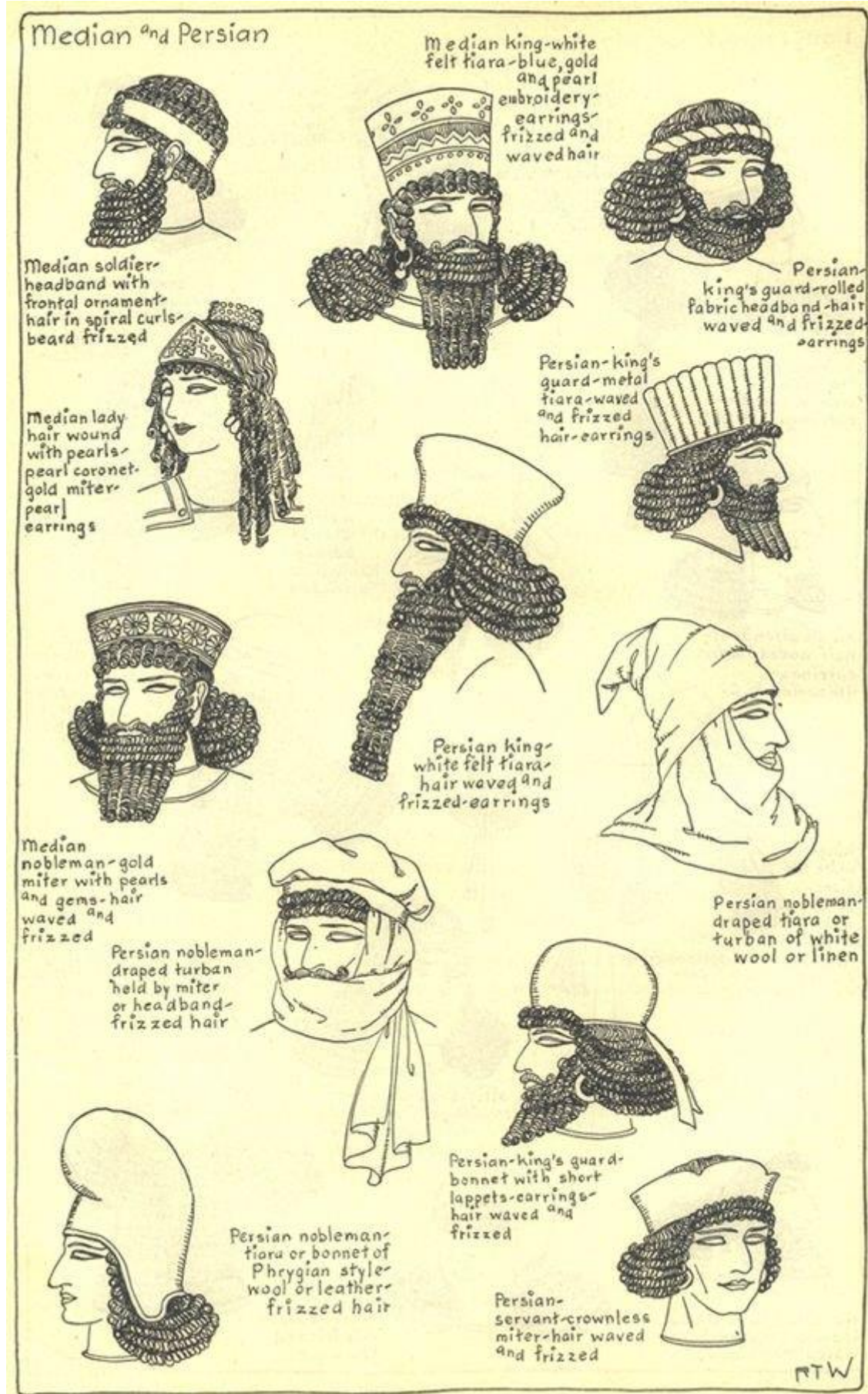
Kürtlerin büyük atası, Siyaksares tarafından düzenli orduya geçirilen **Medler**, en büyük rakipleri olan 1000 yıllık Asur imparatorluğunu yıkarak Asurluların hakimiyetine son verip büyük imparatorluk kurdular. Lidya'ya kadar genişleyen Med İmparatorluğu II.Alyattes komutasındaki Lidya ordusuyla savaştı. Savaş sırasında Güneş tutulması yaşandı. Buna tarihte (Thales Tutulması) denilir.

Kabartma Med kralına aittir. Louvre Müzesi, Paris

Thales Yunanlı filozoftur. Medler, Güneşin kutsal olduğuna inandıkları için bunu bir 'ceza' olarak görüp savaşı sonlandırıp barış antlaşması imzalamışlardır. İslamiyet öncesinde, 'GÜNEŞ' Kürtlerin için oldukça önemli ve kutsaldır.

'GÜNEŞ' kutsal görüldüğü için Kürtler sosyal yaşamları içerisinde güneş sembolünü sık sık kullanmışlardır. Ev, savaş aletleri, mezar taşlarında bu sembol sıkça görülür. İslamiyet sonrasında da Kürt hükümdarlar tarafından kullanılmıştır.

Med İmparatorluğu, Bu Kürt devleti M.Ö. 727 'lerde kuruldu. Bu Kürt devleti kurulduğunda Kürdistan'da Hint-Avrupa dillerini konuşan çokça kavim vardı. Mitanni Kürtleri ve Hititler bunların örnekleridir.

Kürt Milli Marşı Reqîb'de geçen Keyhüsrev (**Siyaksares**) Efsanevi Med İmparatorudur. **”Em xortên Mîdya û Keyxusrewîn Dîn îman u ayîman, her niştîman”** Antik Yunan tarihçi ve yazar Herodotus, Med Kürd İmparatoru **Siyaksares** ve Med İmparatorluğundan sıkça söz etmiştir. Medler, Siyaksares döneminde düzenli orduya geçmiştir. O döneme kadar günümüzde ”gerilla” taktiği olarak bilinen düzensiz ve vur-kaç taktikler uygulamaktaydı. Bu

taktik

Gutilerin

de

taktiğidir...

Efsanevi Kürt imparatorunun mezarı Güney Kurdistan'ın Süleymaniye şehrinde bulunmaktadır. Fotoğrafta yer alan mezarlık kendisine ait mezarlıktır...

1771–75 tarihleri arasında yapılmış,Med Kralı Astiages'in Pers Kralı Kiros'a yenilişini gösteren duvar halısı. Astiages,Kürt Kral **Siyaksares**'in oğlu ve son Med kralıdır. MÖ 500'lü yıllarda Astiages ve Kiros karşı karşıya gelmiş, Medler savaşı kaybetmiştir. Medler

yıkılmıştır.

”Günümüzde Kürtçe konuşanların tamamı eskiden Med İmparatorluğu lehçelerini konuşurlardı.” Professor Gernot L. Windfuhr Dil Bilimci

”Medes (Med) Kürt imparatorluğu Kürtlerin **ataları** tarafından kuruldu. Tarihte bu büyük ulusal devleti Kürtler kurdu...” **Prof.Wadie Jwaideh (1916-2001)**

Med (Medes) Kürt imparatorluğu dönemine ait altından yapılmışa ‘kz Başı...’ Bu sembol Medlerde ‘Liderlięi ve gücü’ temsil eder... Varřova Ulusal **Müzesi** / Polonya

GUTİLER:

Gutiler Zagros Dağlarında yaşayan antik halk. Gutiler hakkında Sümerler, Babiller ve uzun yıllar sonra Asurlular birbirleriyle çelişmeden, Zagros dağlarının Orta ve Kuzey bölgelerinde Guti ya da Qurti adında halkın yaşadığı ve ülkelerine de Gu-ti-um dendiğini yazmışlardır.

Gutiler (Kürtler) 1500 yıl Mezopotamya’ya etki etti. Asur kralı Shalmaneser, Mitanniler’e sefer düzenlemiş ve Mitanniler’e karşı zaferini Gutiler’e karşı zafer olarak kabul etmiş ve demiştir ki; **“Ararat sınırından Tur Âbidin’e kadar bu ülke içinde su gibi Guti kanı aktı”**.

Asur ve Akad imparatorluklarını, Gutiler sonlandırmıştır. Zagros dağlarında örgütlenen Gutiler, ani baskınlarla savaşı kazanmış ve Mezopotamya'ya tamamen egemen olmuşlardır... Mittaniler ve Gûtiler, Kürtlerin atalarıdır.

Hizan – Kurti, bu köy Gutilerin yerleşim yerlerindendi. Sümerler Kürtlere “Karda-Kurti-**Guti**” demişlerdir. Köyün ismi 1930 yılında ‘Akşar’ olarak değiştirildi. Köy hakkında detaylı bir inceleme yapılmadı...

Akad İmparatoru Naram-Sin, **Guti** ve Lullubi'lerden öldürdüğü insanların cesetleri üzerinden göğe yükseldiğini gösteren stel... Kürtlerin ataları olan **Guti** ve Lullubi'ler aynı dili konuşturlardı. **Guti**'ler, Zagros dağlarından inerek Akad imparatorluğuna saldırdılar ve yıktılar.

Guti'ler, Naram Sin liderliğindeki Akad İmparatorluğunu çeşitli saldırılar ile uzun süre yıprattılar. Akad İmparatorluk sınırları güvenlik açısından zayıflayınca, Guti'ler imparatorluğun tamamını Zagros Dağlarından inerek istila edip Naram Sin dönemini kapattılar...

Sümer Hanedanlığı krallarından Utuchengal, **Guti**(Kürt) Krallığına karşı yapmış olduğu savaşı kazanarak Gutilerin egemenliğine son verdi. Sümer Kralı Utuchengal'ın Gutilere karşı

başarısını anlatan tablet... **Guti** kralı Tirigan bu savaşta yenildi...

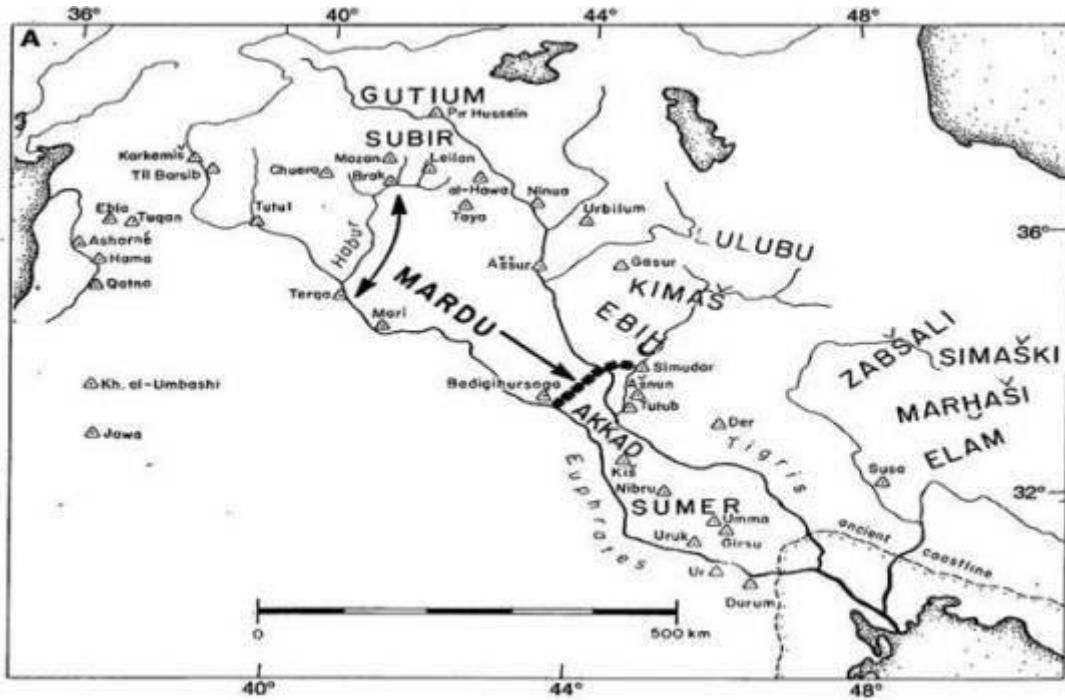
Kaynak: Musée du Louvre, Paris

Antropolog Egon von Eickstedt (1892-1965) Sümer ve Asur belgelerinde Subariler için ‘**Guti**’ veya ‘Lullubi’ denildiğini ifade ederek Subarilerin de Kürt klanı olduğunu savunmuştur. Subariler günümüz Zebari aşiretiyle ilişkilendirilir...

15 Nisan 1931 yılında Atatürk öncülüğünde kurulan Türk Tarih Kurumu, Subarileri İskitlere bağlayarak Subari-Zebarilerin ise Altay koluna mensup olduklarını iddia etmişlerdir. Bu tarih yazımları Kızılderelileri bile Türk göstermekten çekinmemiştir. ‘Kürdler; tarihleri, kültürleri, kendilerine has giysi, dil, gelenek ve görenekleri ile en kadim milletlerdendirler’. ‘Şeytan Öldüren Kürt Hançeri’ Kürd Gutium (**Guti**) kralında da bulunmaktadır.

”Antik Dünyada Kürt halkı üç krallık kurdu; Guti Krallığı, Urartu Krallığı, Lullu Krallığı. Ayrıca iki imparatorluk; Kassite İmparatorluğu ve Hurri-Mittani İmparatorluğu. Bu iki imparatorluk M.Ö 2000’de Antik dünyayı kontrol etti” Alman Coğrafyacı Heinrich Kiepert (1818-1899)

Kürtlerin ilk atalarından olan **Guti**’ler günümüz Kürt coğrafyasında Kürtlerin yayılmasında büyük bir rol oynadılar. Saldırgan ve zalim Akad İmparatorluğunun yayılcı politikasını birleşerek bertaraf ettiler ve imparatorluğu yıktılar.

“Kürdlerin **ataları** Gutiumlar, Akkadlıları devirdikten sonra milattan önce 2264-2137 yılları arasında, Gutium Hanedanlığı olarak hüküm sürmüşlerdir...” **Arshak Safrastian, 1909, Britanya’nın Bitlis ve Van Konsolosu..**

Akadların yıkılışı Gutilerden sonra gelen Kürt boylarının rahat bir şekilde yayılmasına imkan sağladı... Akad ve Sümer tabletlerinde Gutiler için “Dağlar da yaşayan halk” denilmiştir. Gutilere, Babilliler “Karda” Akadlar “Kardu” Sümerlilerde “Kurti” derlerdi.

Büyük Sovyet Ansiklopedisinde **Antik Çağ**’da yaşayan Gutilerin, Kürt olduğu geçmektedir. Aynı şekilde ‘Afrika ve Ortadoğu Halkları Ansiklopedisinde yine Gutiler, Kürt olarak geçer... Gutiler **antik** çağda Zagros dağlarının orta ve kuzey bölgelerinde yaşardı...

KARDUKLAR:

Karduk kelimesi Babil ve Asur kaynaklarında Kardukh ülke daha doğrusu bölge adı olarak geçer. Cudi dağının Arami ve İbranicedeki ismi olan gardi'den türediği tahmin edilir.

Corduene – Kardukya Kürt Krallığı Ksenofon tarafından MÖ 400'ler de kaleme alınmış bu kitap Kürdler(Karduklardan) sıkça söz etmektedir.

İngilizce genel kültür ansiklopedisi **Britannica**'da Corduene'nin 'Kürt Ülkesi' Kardukların ise Kürt olduğu belirtilmiştir.

M.Ö. 400, **Karduklar** (Kürdler) “**Karduklar** (Kürdler) kimsenin hakimiyetini kabul etmeden dağlar arasında özgürce yaşayan savaşçı bir halk. Onların ülkesi Kardukhya'dan (Kurdistan) sonra Ermenistan gelmekteydi.”

“**Karduklar** (Kürdler) çok savaşçı ve pek çevik insanlardı, Pers Kralı'nın düşmanı olup; ona tabi değillerdir. O kadardı ki, bir defasında 120 bin kişilik İran'ın kraliyet ordusu bunların ülkesini işgal etmiş, bir teki bile geriye dönemeden yok olmuştu.”

“Sebebi de Kardukia'nın (Kurdistan) çok zor ve karmaşık bir yer oluşuydu”

“Dağlara ve geçitlere hakim bu savaşçı ve korkusuz insanlarla başedilemeyeceğini kölelerden duyduk. Onlara Karduklular (Kürtler) deniyordu. Karduklar (Kürtler) ordumuzu durdurup bizi geri çekilmeye mecbur bıraktılar.”

Kardukların Ülkesi CARDUCHIA'dan geçtiklerini ve detaylı bir şekilde Kürtlerle yaşadıkları savaşları anlatan Ksenofon, Anabasis adlı kitabında Kürtlerin kaleleri, orduları, köyleri ve evlerini de anlatıyor...

Geriye dönüş,sırasında Kürdlerle en son karşılaşmaları M.Ö. 400'lerde, Bitlis-Siirt yakınlarında gerçekleşiyor. Bitlis/Siirt yakınlarındaki savaşta canlarını nasıl Kürd ordusundan kurtardıklarını ve Botan Çayı'nı geçerek nasıl Muş'a ulaştıklarını da aktarıyor.

“**Karduklar** (Kürdler) kimsenin hakimiyetini kabul etmeden dağlar arasında özgürce yaşayan savaşçı bir halk. Onların ülkesi Kardukhya'dan (Kurdistan) sonra Ermenistan gelmekteydi.”

Botan Vadisin'deki karşılaşmalarında Kürdlerin onlara saldırırken naralar atıp şarkılar söyleyerek hücum ettiklerini de yazıyor. ”Karduklular (Kürtler) zaferlerini diğer dağlardaki Karduklulara yaktıkları ateşlerle haber veriyorlardı.”

M.Ö 400,Ksenofon, Anabasis, Onbinlerin Dönüşü

“Kürtlerin etnik ataları Huriler, Lulubalar, Kassiler, **Karduklar** ve bir çok boylardır. Kürtlerin ataları 3-4 bin yıl önce tarih sahnesine çıktılar.” **Prof. M.Semenoviç Lazarev**

“Yunanlı yazar Ksenofon'un Kürdistan'da denk geldiği **Karduk** kavminin Yunan ağzındaki isimleri “Karduhtur” Bunlar Kürtlerin atasıdır.” (1888 Tarihli Türkçe Dünyalar Sözlüğü Kamusu'l Alam)

“**Karduk** ve Gutiler aynı halktırlar. Bunlar Kürtlerin atalarıdır.” **Ermeni tarihçi yazar Arshak Safrastian (1885-1958)**

”Kürd kadınlarının burunlarındaki gümüş hizmalar onlara her ne kadar ‘vahşi’ bir görünüm verse de, bu gelenek Ksenofon zamanında (M.Ö. 400) dahi var olan

onların **ataları** Karduklular'dan kalma bir alışkanlıktan başka bir şey değil." Isabella L.Bird,1890 – Bitlis

Bitlisname.com kaynak gösterilmeden yayımlanamaz...

Etiketler: [Antik](#) [Çağ](#) [Kürt](#) [Tarihi](#) / [Antik](#) [Çağ'da](#)
[Kürtler](#) / [Bakur](#) / [Başur](#) / [Bitlis](#) / [Diyarbakır](#) / [Guti](#)
[Kürtler](#) / [Gutiler](#) / [Gutium](#) / [Hurriler](#) / [Karduk](#) [Kürtler](#) / [Kardukia](#) / [Karduklar](#) / [Kürdistan](#)
[Tarihi](#) / [Kürt Tarihi](#) / [Kürtlerin Ataları](#) / [Median](#) / [Medler](#) / [Medler Kürtler](#) / [Mezopotamya](#)
[Tarihi](#) / [Mittaniler](#) / [Rojava](#) / [Rojhilat](#)